

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

Balatoni Nemzeti Park Igazgatósága

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Korbély Barnabás
barlangtani felügyelő

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Baglyas 1. sz. víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

Nagyvázsony határában, a Nyír-tótól délkeletre, a D és a 3-as nyiladék találkozásánál található időszakosan aktív víznyelőbarlang. A barlang első kutatója és névadója Markó László, aki 1960-ban elsőként bontotta meg csapatával. Az első jelentős feltáró eredményt azonban 2004 októbere hozta, amikor a budapesti Pannónia Alapítvány kezdeményezésére a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetségének sikerült áttörnie a kezdeti 10 méternyi omladékos zónát. Felső triász kösszeni rétegekben kialakult, szép folyosós-aknás-termes barlang tárult fel, az utolsó teremben sok cseppkövel. Jelenleg **153 m** hosszú, **24 m** mély.

A 2006-évben a barlang bejárati szakaszainak kitisztításán kívül egyéb feltáró munkát nem végeztünk a barlangban. A barlang felmérése, térképezése a Balatoni Nemzeti Park megbízásából a tárgyévben fejeződött be.

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Baglyas 2. sz. víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

A Baglyas-víznyelők a Kab-hegy Dél-nyugati fennsíkján a Som út mellett találhatóak. A Markó László által megtalált víznyelő az út déli oldalán található. A víznyelő megtalálásának idején a 60-as években a Som út még nem létezett. Az általunk 2-es számon említett Bk-4/1 számú víznyelő az út építése után az elterelt vízfolyások révén vált ismertté. Ez egy hajdani, feltöltődött nyelőpont lehetett, mely az úttal elgátolt időszakos felszíni vízfolyások tártak fel ismét. Feltárása 2001-ben a Pannónia Alapítvány kezdeményezésére indult meg, amikor az alapítvány a nyelőpontot kimarkoltatta és fával kiácsolta. A szövetség tagszervezeteinek összefogásával 2004-ben elkészült a 2. számú víznyelő bejáratának végleges biztosítása, azonban az abból feltárt járatok végpontja szálkő szűkületben végződött, ezért a víznyelő kutatásával felhagytunk.

A tárgyévben feltáró munkát ebben a víznyelőben nem végeztünk.

Kutatási jelentés
A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége
Bk-1/a sz. víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége 2005. januárjától végez feltáró kutatást a Kab-hegyen (Bakony-hegység) Nagyvázsony határában elhelyezkedő Bk-1/a víznyelőbarlangban. Ajkáról Jókai-bányán keresztül, az erdészeti műúton Sárcsi-kút felé haladva felérünk a fensíkra, ahol az útelágazásnál balra fordulunk. A 3. számú nyiladékot elérve, azon délkeleti irányba haladva 300m után érjük el a Ménesakol-árki 2. sz. víznyelőt, melytől kb. 800 m-re déli irányban található a Bk-1/a víznyelőbarlang tölcsére. A Bk (bazaltkarszt)-1/a sz. víznyelőben, 1996-ban folyt utoljára feltáró munka próba jelleggel. Az impozáns szálkőfal (triász, dachsteini mészkő) aljában mélyített kutatóakna egy erősen feltöltődött üregbe vezet, melynek jelentős méretű omladékszónájából több irányba is kitörési lehetőség kínálkozik. Az 1996-ban a járat mélypontja felé törve, az igen biztató légáramlást követve 21.6 méter hosszú és 8.3 méter mély barlangot tártak fel. A Bk-1/a-víznyelőbarlang jelenlegi végpontja a bejárattól számított mintegy 8 méter mélységben van.

A tárgyévben a szerződéses térképezési munkák miatt nem végeztünk feltáró munkát a barlangban.

Kutatási jelentés
A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége
Fenyves-víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

Ajkáról Jókai-bányán keresztül, az erdészeti műúton Sárcsi-kút felé haladva felérünk a fensíkra, ahol az útelágazásnál balra fordulunk. A 3. számú nyiladékot elérve ezen délkeleti irányba haladva 300m után érjük el a Ménesakol-árki 2. sz. víznyelőt.

Az M2-es (Fenyvesi-víznyelő) víznyelőben a 2004-évben a tavaszi árvizeknek köszönhetően felnyílt újabb nyelő ponton próba jelleggel végeztünk bontást.

A próbabontás elérte a szálkőfalat, amely mentén a kötörmeléből és talajból álló üledék erősen üregesedett.

Sajnos az egész éves csapadékos időjárás következtében a kibontott nyelő 2005-ben újra besuvadt. A tárgyévben érdemi munkát nem végeztünk a nyelőben.

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége

Ménesakolárki 1 sz.-víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

Ajkáról Jókai-bányán keresztül, az erdészeti műúton Sárcsi-kút felé haladva felérünk a fennsíkra, ahol az útelágazásnál balra fordulunk. A 3. számú nyiladékot elérve ezen délkeleti irányba haladva 300m után jobbra fordulva az erdei ösvényen kb. 200 métert haladva érjük el a Ménesakol-árki 1. sz víznyelő hármastöbrét. A barlang eocén mészkőben, tektonikus repedések mentén képződött. A hasadékjellegű járatok és a korróziós formakincs tanúsága szerint kialakulásában az erózió csak kisebb mértékben játszott szerepet.

1981-ben az ajkai barlangkutatók tárták fel az eocén mészkőben kialakult kezdeti vízvezető járatot. A barlang kezdeti függőleges szakasza azóta teljesen feltöltődött. A nyelő kutatását 2003-ban kezdte újra a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége, amikor a kezdeti szakaszokat újra kibontottuk. A barlang meredek lejtéssel halad 12 m mélységig, ahol a továbbjutást egy szűkület akadályozta. 2003-ban a besuvadtt bejárat újbóli feltárása után a végponti szűkület átvésve kb. 10 méternyi új járatot sikerült feltárni. Lefelé a sáros iszapos üledék megbontásával egy aláhajlás bontakozott ki. A barlangba befolyó vizet megfigyelve azt tapasztaltuk, hogy az a barlang legmélyebb pontján található aláhajlásban tűnik el. Az aláhajlás enyhén lejtős mennyezetet adva vezette a bontás irányát. A kibontott járatszelvény szélessége kb. 1 méter, a járat magassága 60-70 cm, lefelé még mélyíthető. Ebből a járatból kb. 2 méter után egy kb. 8 méter magasságú hasadékkürtő tárult fel, mely kb 50-60 cm szélességű. Tovább haladva a mennyezet alatt a járat vízszintes lett, majd a fötte emelkedni kezdett, itt a járatot teljesen kitölti az iszapos, sáros üledék. A végponton a bejárat alatt befolyó patak egy agyaggal feltöltődött szifonba vezet.

2005 év végére sikerült a szifonon átjutni, melynek túloldalán egy kövekkel kitöltött felfelé induló terembe jutottunk, ahol az érzékelhető huzat és visszhang alapján további felfelé bontás indokolt. A járatok jelenlegi teljes hossza **50** méter, mélysége **15** méter.

A tárgyévben nem végeztünk érdemi feltáró munkát ebben a barlangban.

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége

Öreg-Köves víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

Ajkáról Jókai-bányán keresztül, az erdészeti műúton Sárcsi-kút felé haladva felérünk a fennsíkra, ahol az útelágazásnál balra fordulunk. A 3. számú nyiladékot elérve ezen délkeleti irányba haladva 300m után érjük el a Ménesakol-árki 2. sz víznyelőt (M2), melytől 150m-re keletre található az Öreg-köves víznyelőbarlang (M4) tölcseré.

A barlang egy mészkő kibukkanáson kialakult jelentős méretű víznyelős töbrben, a Kab-hegy központi részén a Ménesakol-árokban található. Kutatását 1999-ben a Bakony Barlangkutató Egyesülettől vettük át, azóta évről évre kisebb-nagyobb szakaszokkal növeltük hosszát. 2001 év végére a barlang bejárható hossza elérte a 300 métert (további kb. 50-80 méter már sajnos nem járható), mélysége a legmagasabban fekvő bejárattól mérve 55 méter. A barlang felső triász dachsteini mészkőben (egyész nézetek szerint alsó jura dachsteini típusú mészkőben) alakult ki. Járatait a tektonikus irányítottság hatására létrejött litoklázisokon befolyó vizek eróziós hatása, illetve a beszivárgó vizek korróziós hatása alakította ki. A víznyelő pont patakmederben történő folyamatos hátrálása miatt egymással párhuzamos aknák alakultak ki, melyek a barlang jelenlegi arculatát szinte áttekinthetlenné teszik.

2005 év elején a közvetlenül a 17-s akna tetejére vezető – teljesen feltöltődött – egykori 9 méter mély bejárati akna kiásását, majd végleges járatbiztosítását végeztük el. A munka eredményeként a Kab-hegy legnagyobb – 17 méter mély – egybefüggő aknája vált újra járhatóvá, melynek alján egy szűkület átvésésével újabb járatokat többek között egy kürtöt is sikerült feltárni. A felszínről indított akna mélyítéséhez kis létszámú kutatócsapatra volt szükség. Az ácsolást fával végeztük, majd rövid időn belül kútgyűrűvel váltottuk ki. A 9 méter mélységű aknát 11 db kútgyűrűvel tudtuk biztosítani. A kútgyűrűk helyszínre szállítását nagyon rossz időjárási körülmények között kb 40 cm-es hóban terepes tehergépjármű segítségével valamint kézi erővel végeztük. A kútgyűrűkbe a biztonságos közlekedés érdekében létrát helyeztünk el. A lezárás befejezése az ajtó felszerelése a következő évre marad. A biztosított bejáraton keresztül közvetlenül érhető el a 17-es akna, a Giotin, a Sarló-akna, ezen keresztül a Szelelő-lyuk alatti barlangszakaszok. A kútgyűrű alatti terület mélyítésével teljes szelvényében tárult fel az akna ezen a részen újabb bontási lehetőségek is nyíltak.

A tárgyévben befejeztük a lezárási munkálatokat, a kútgyűrű-sor felső végét vaslemez ajtóval zártuk le. A kútgyűrű-sor alatti területen szálkőig kitisztítottuk a járatokat. Sikerült átbontani továbbá a Giotin nevű átjárót, melynek felső omladékos zónáját betonozással biztosítottuk.

Folytattuk a feltáró munkát a Markó-szakasz nevű bejárat környékén ahol a kitermelés során újabb eltömődött aknák nyíltak meg, melyek alján a törmelékben üregesedés figyelhető meg. Az üledékszállítás műanyagödörrel és a bejárathoz telepített kézi csörlővel végeztük. A kitermelt üledéket a felszínen deponáltuk.

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége

Zsófiapusztai 1. sz-víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

A Zsófiapusztai víznyelők országos szinten is jelentős vízgyűjtő területtel rendelkeznek, és a megfigyelések szerint a hóolvadáskor jelentős vízmennyiséget vezetnek a mélybe. Az 1. számú víznyelő kutatását a '80-as években a Bakonyi Barlangkutató Egyesület végezte eredménytelenül. Az 1999 nyarán megalakult Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége új lendülettel, megfelelő felszereltséggel valamint teljes bakonyi összefogással újíttotta fel a Zsófia-pusztai víznyelők kutatását. Az azóta tartó elszánt küzdelem 2002. tavaszán hozta meg az első komolyabb feltárást, melynek eredménye a Zsófiapusztai-barlang, amely 177 méteres hosszával és 34 méteres mélységével előkelő helyet foglal el a Kab-hegyi víznyelők sorában.

A Zsófiapusztai-barlang feltárása a szövetség Kab-hegyi kutatásainak egyik legjelentősebb eredménye. Sajnos a feltárt barlang további kutatását a nagymérvű feltöltődés lehetetlenné teszi. A víznyelőműködés megfigyelése megmutatta, hogy a 2002 tavaszán felfedezett barlang nem az egyetlen aktív járat, ugyanis az általunk tapasztalt nyelő működések alkalmával a víz nagy része az 1-es nyelő ismeretlen járataiban tűnt el, s kisebb vizek esetén meg sem jelent a feltárt barlang járataiban. Újabb járatok feltárására tehát az 1. számú nyelőpont kutatásával van lehetőségünk, mely azért is érdekes, mert az ott eddig kb. **6 méter** hosszúságban feltárt járatok iránya a kőzet dőlésirányával majdnem megegyezik, így a feltételezett barlang várhatóan túlnyomórészt a dachsteini mészkőben folytatódik. A feltárás kezdete óta a tavaszi víznyelések következtében több alkalommal újra kellett kezdeni a feltárást. A barlangba befolyó vizek összedöntötték a legutóbbi fa ácsolatot és a töböroldal besuvadása elzárta a már feltárt járatokat.

A már feltárt járatok kiásása csak abban az esetben érdemes, ha a bejáratot rövid időn belül sikerül véglegesen biztosítani. Ezek együttesen indokolták a barlang bejáratának biztosítását.

Nyár elején a tavaszi vizek levonulás után markológép segítségével kezdtük újra az 1. számú nyelőpont feltárását. A nyelő mélypontján mintegy 3 méter mélységben 2x3 alapterületű szelvényben mélyítettünk, ahol egy óriási kb. 3x2x2 m méretű kőtömb akadályozta a markoló munkáját. Ezt a követ a markológéppel sem tudtuk kiemelni, azonban sikerült a nyelő központjából elmozdítani. Ezután a nagy kő mögött a nyelő Észak-nyugati fala mentén – nagyjából az egykor kiásott járatunk felett – kb. 2x2 m alapterületű szelvényben kézi erővel mélyítettünk aknát. Az agyaggal kevert föld és kötörmelékben viszonylag gyorsan haladtunk lefelé, azonban az oldalfalak megcsúszása miatt végig ácsolnunk kellett. A markolóval kiásott talp aljától számított 2-2,5 méter mélységben elértük a nagytömbös zónát, illetve megtaláltuk a törmelékben kialakult vízjáratot is. Letisztítottuk a kőtömböket, és mielőtt tovább bontottunk volna hozzáláttunk a végleges járatbiztosításhoz.

A nagytömbös omladékszóna legfelső szakaszát betonozással stabilizáltuk, az itt kialakított alapra 8 db. kútgyűrűt helyeztünk. A töbörbe vezető időszakos patakmeder felőli oldalon a barlangból kitermelt kövekből szűrőréteget alakítottunk ki, valamint a legalsó kútgyűrű alatt biztosítottuk a víz szabad mozgását a kútgyűrűkön kívül. A legfelső kútgyűrűre egy kb. 80 cm

átmérőjű kör alakú vaslemez ajtót szereltünk szabványos denevérnylással, mely csuklópánttal rögzül, és hengerzár szerkezettel záródik. Az ajtó rögzítése csavarokkal történt. A kútgyűrűkbe a könnyebb közlekedés érdekében létrát helyeztünk el. A kútgyűrűsört markológép segítségével tömedékeltük, illetve a terepet – a nyelőpont kialakítása után – az eredeti állapotok szerint rendeztük el.

A végleges járatbiztosítás után folytattuk a feltáró munkát. A kútgyűrű alatt kialakított üregből Észak-nyugati irányban bontva követtük a kövek között kialakult vízjáratot. A nagy tömbök között stabil fötte alatt viszonylag nagy, helyenként méter szélességű szelvény adódott. A kialakított járat kezdetben enyhén lejtett, majd kb. 6 méter után vízszintesbe fordult, ahol teljes szelvényben megjelent a szálkő. Egyre szűkülő szálkő járatban bontottunk tovább, mely végül járhatatlanná szűkült.

A szűkületben végig légrés mutatkozott, és enyhe légmozgás volt érezhető, így a szűkület patronos tágítása mellett döntöttünk. Kb 1-1,5 méter után a járat újra kitágult. Néhány méter után újra kényelmes szelvényben haladhattunk a bontással. Az év végéig kb. 16 méter hosszan tártuk fel a járatot, melyet 2002-ben már 8 méter hosszúságban megismertünk. A következő évben a jelenlegi bízató végponton folytatjuk a munkát.

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Zsófiapusztai-víznyelőbarlangban 2006-ban végzett munkájáról

A Zsófiapusztai 2. számú víznyelőből nyíló Zsófiapusztai-barlangban a tárgyévben nem végeztünk feltáró munkát, minden energiánkat az 1 sz. víznyelő feltárására fordítottuk.

Schäfer István
elnök

Veszprém, 2007. február 14.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK

SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b. e-mail:

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

1021 Budapest Hűvösvölgyi út 52.
Juhász Márton

Kutatási jelentés A Veszprémi Egyetemi Barlangkutató Egyesület Hamar-barlangban 2006-ban végzett munkájáról

2006-ban terepbejárások során újabb, eddig nem regisztrált víznyelőket találtunk a Csóka-hegy térségében. Szeptemberben próba jelleggel megbontottunk egy nyelőt a Lófar-völgyben. A Dachsteini mészkőben kialakult nyelő alján a kövek között botot lehetett ledugni ahol hűvös levegő áramlott ki. Két bontás alkalmával sikerült a lefelé vezető járatot szabaddá tenni, melynek eredményeként egy 10 méter hosszúságú enyhén meanderező oldásos jellegű szálkő járat vált ekkor ismertté. Alját csak kövekből álló álfenék alkotta, ahonnan jól érezhető huzat jött. Néhány órai bontással egy újabb terembe jutottunk, mely egy 15 méteres szépen oldott aknasorba vezetett, melyben **40 méter** mélységig sikerült lejutnunk. A jelenlegi végponton agyagdugó állja utunkat. A barlangot a gyors belyukadás után **Hamar-barlangnak** neveztük el. A barlang feltárását a következő évben folytatjuk.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Veszprém, 2007. február 14.